

rozpoznán byl správně, ale nesprávně, vadně léčen nebo že léčilo se na základě vadné diagnosy, která však byla by se musila napravit bez přímé nevědomosti. Při důkazu, že povstala z nedbalosti určitá škoda, nedá se druhdy stanoviti, na kolik dlužno výsledek klásti na vrub případného léčení vadného, takže tu znalci musí si počínati se vší opatrností. Zejména tu běží o důkaz souvislosti mezi porušením zdraví (nebo smrtí) a mezi léčením, či-li o to, zda příčinou určitého výsledku byl jedině způsob léčení a zdali by jiným způsobem léčení nemocný byl se vyléčil a zda mohl se uzdraviti, kdyby tohoto způsobu léčení nebylo se použito nebo za jiných příznivých okolností. Při vyřízení takovýchto otázek nezbytno předložit podrobnou zprávu obviněného lékaře a případně i jiných lékařů, kteří později snad zavoláni byli (k nemocnému). Konečně nesluší se zřetele spouštěti, zdali obviněný lékař byl s to, aby volně užiti mohl v konkrétním případě svých vědomostí a zručnosti.

K případům nedbalosti přivoděné opomenutím nutného způsobu léčení počítati dlužno mezi jiným zejména opomenutí antiseptických obvazů, jež přikládati se mají při léčení ran nebo při výkonu operací; tyto obvazy uznány byly na základě zkušenosti za nutné opatření se všeobecného lékařského hlediska.

Vada v léčení nastává i tu, když způsobena otrava následkem hrubé nevědomosti (t. j. neznalostí léku a tím předepsáním více než maximální dávky jedu).

Vadium.

I. Pojem.

Vadium rozumí se dle rakouského práva obnos, který podavatel při počátku nucené dražby nemovitosti neb ofertního a licitačního řízení o prodeji nebo dodávkách eráru v hotových penězích nebo cenných papírech složil nebo má složit k pojištění závazků od něho jako případného vydražitele převzatých. Vadium má původ ve starém germánském právu, kdež slulo *Wedde* (gótsky *vadi*, latinisováno *vadium*) a bylo trestní zárukou, jež propadla, jestliže určitý závazek nebyl splněn (*Canstein Lehrbuch des Oest. C. P. R. sv. II., str. 685, Briegleb, Vermischte Abhandlungen str. 22, Meibom, Pfandrecht, str. 25*). V germánském procesu hrálo velikou úlohu, dnes však vyskytá se toliko v licitačních a ofertních podmínkách, dle nichž podavatelé (kupující, prodávající, dodavatelé) jsou povinni pro případ nesplnění podmínek složit vadium. (*Canstein, str. 442 sv. I.*)

Dle rakouského práva má vadium právní povahu závdavku ve smyslu § 908 o. o. z., poněvadž se skládá předem, prve než trhová smlouva příklepem resp. smlouva trhová nebo dodavací úředním schválením byla uzavřena, tedy dříve než vzešel právní závazek zaplatiti trhovou cenu resp. odevzdati předměty, kteréž byly odevzdány nebo mají býti dodány; skládá se tudíž na znamení, že smlouva byla uzavřena a má sloužiti k pojištění závazků vydražitelem resp. oferentem převzatých a, nebyly-li splněny podmínky dražební neb ofertní, propadá konečně ve prospěch prodáváče (exekuta a hypotekárních věřitelů) resp. kupce (eráru). Oba druhy vadia mají tudíž všechny známky závdavku dle § 908 o. o. z. Touto právní povahou závdavku liší se vadium od kauce, kteráž není jako vadium zárukou trestní, nýbrž toliko prostředkem sloužícím k tomu, aby pojištěno bylo zachování právního poměru a obnovení porušeného práva (srv. čl. Kauce) a kteráž má právní povahu zástavy za případné

nároky náhradní vyplývající z takového porušení práva (Canstein, sv. I, str. 442). Dle § 149 odst. 3 ex. ř. ze dne 6. června 1896 č. 79 ř. z. má však vadium povahu zástavy i při nucené dražbě nemovitosti (srv. II. č. 4).

II. Vadium při nucené dražbě nemovitosti.

Dle nového ex. ř. ze dne 6. června 1896 č. 79 ř. z. platí v tom směru tato ustanovení:

1. Ustanovení o způsobu a výši jistoty (vadia), kterou podavatelé mají podati, mají obsahovati dražební podmínky (§ 146 č. 2).

2. Není-li k návrhu něco jiného soudcem ustanoveno, musí jistota, kterou jest podati, obnášeti nejméně desátý díl odhadní hodnoty nemovitosti a příslušenstva (což odpovídá i zvyku posavadnímu). Jistota nebudiž požadována od osob, které se účastní dražby jako podavatelé jménem státu, země nebo některého ústavu pod státní nebo zemskou správou postaveného. V dražebních podmínkách může býti soudce, jenž dražební stání řídí, zmocněn, aby vymáhajícímu věřiteli, jestliže by se dražby účastnil, nebo podavatelům, pro které na nemovitosti vážnou pohledávky knihovně zjištěné, prominul zcela nebo částečně zříditi zvláštní jistotu (§ 147).

3. Vadium složené tím, kdo nejvíce podal budiž soudně uschováno až do doby, kdy vydražitel úplně splní závazky dražebními podmínkami uložené, nebo až by příklep byl právoplatně odepřen (§ 148).

4. Ostatním podavatelům budiž složená jistota vrácena ku konci stání dražebního, a v protokole v dražbě sepsaném budiž poznamenáno, a podavatelem spolupodepsáno, že vadium bylo vráceno.

5. Ten, kdo nejvíce podal, může složenou jistotu kdykoli nahraditi jinými přípustnými jistotami stejné výše a může zejména tím, že vadium dodatečně v hotovosti nebo cenných papírech soudně složí, vymoci sobě, aby záповeď podle § 148 vydaná byla zrušena a poznámka knihovni vymazána.

6. Každá věc, která u soudu jest uschována jako jistota nejvyšším podatelem složená, ručí od doby, kdy byla odevzdána jako zástava za všechny nároky, které z dražby proti nejvyššímu podateli vzniknou (§ 149).

7. Hotových peněz k soudu jako vadium složených může býti užito k doplnění poslední splátky nejvyššího podání, jestliže vydražitel splnil všechna ostatní ustanovení podmínek dražebních (§ 152 odst. 2).

8. Prodlévající vydražitel ručí za schodek při podání nejvyšším, který snad vznikl při dražbě opětne, za náklady na opětnou dražbu a za všechny škody jinak jeho obmeškáním způsobené a to nejen vadiem, nýbrž i složenými splátkami podání nejvyššího, jakož i svým jměním ostatním. Schodek při nejvyšším podání a náklady na dražbu opětnou ustanoviti má z moci úřadu soud exekuční usnesením; pokud by tyto částky nemohly býti zapraveny z vadia a ze složených splátek nejvyššího podání, bude k jich dobytí, když usnesení nabylo právní moci, zavedena exekuce (§ 155 odst. 1 a 2).

9. Podání, která se nesrovnávají s určenými podmínkami dražebními, nebudte připuštěna, zejména podání osob, které od složení vadia sprostěny nejsou, vadia v dražebních podmínkách žádaného nesložily (§ 180 odst. 4).

10. Když usnesení, jímž příklep byl odepřen, nabylo právní moci, budiž nejvyššímu podateli k jeho žádosti vrácena jistota složená, nebo

zrušena zápověď ve případě § 148 odst. 2 proti vydražiteli daná a knihovní poznámka vymazána (§ 188 odst. 1).

11. Soudně uschované vadium dřívějšího vydražitele i s úroky vzešlými, splátky na nejvyšší podání od něho již složené i s přibylými úroky a peníze i cenné papíry od nepřipuštěných předražitelů složené budte vráceny; vzhledem k hypotečním pohledávkám, kterých bylo za vadium užito, budiž postupováno dle § 188 odst. 1 (§ 199 odst. 3).

12. Při rozvrhu nejvyššího podání tvoří část rozdělované podstaty též vadium obmeškalého vydražitele (§ 215 č. 3).

13. Při dražbě hmotných věcí movitých podatelé vadia neskládají (§ 276 odst. 3); rovněž ne při nuceném prodeji zabavené pohledávky (§ 318 ve spojení s § 276 odst. 3) a též ne při veřejné dražbě zcizitelného práva (§ 332 odst. 2 ve spojení s § 276 odst. 3).

III. Vadium při ofertních nebo dražebních řízeních o prodejích a dodávkách eráru.

1. Při smlouvách s erárem, které se z pravidla uzavírají veřejnou dražbou nebo v řízení ofertním, musí každý, kdo chce býti připuštěn k takové dražbě neb ofertnímu řízení složit vadium. Výše vadia budiž stanovena ve vyhlášce o dražbě neb o ofertním řízení (při dražebním řízení i ve zvláštním paragrafu dražebního protokolu) a budiž uvedena i v příslušných paragrafech písemné smlouvy, byla-li tato vyhotovena s doložkou, že kontrahent stanovenou kaucí u příslušného úřadu složil. Kauce tato musí býti složena v hotových penězích nebo ve státních papírech dle kursu bursovního, rovněž však může býti dána v nemovitostech neb i rukojemstvím (nař. dv. kom. ze dne 29. srpna 1815 č. 4592, ze dne 6. dubna 1821 č. 1090 a ze dne 28. prosince 1821 č. 3176). Tato doložka o vadiu byla d. dv. kanc. ze dne 20. dubna 1821 č. 1755 formulována takto: »Každý, kdo k podávání chce býti připuštěn, musí ihned složit jistotu (kaucí) za splnění, kteráž se mu však, nestal-li se vydražitelem, po ukončení dražby vrátí. Ve případě, že by nejvíce podávající se zdráhal formální smlouvu podepsati, zastupuje písemnou smlouvu schválený dražební protokol a erár může buď nejvíce podávajícího ku splnění schválených kaucních podmínek přidržovati nebo na jeho nebezpečí a náklad novou dražbu nařídit a složenou kaucí podržeti v prvním případě na srážku větších výloh nebo v případě druhém na srážku rozdílu mezi nejvyššími podáními, nebo, nebylo-li by takového doplnění zapotřebí, vyzvednouti ji jako propadlou.« Tato doložka byla opětovně d. dv. kanc. ze dne 12. srpna 1825 (Goutta, Ges. S. sv. 51, str. 46—48) schválena a prohlášeno, že se úplně srovnává s předpisy § 908 o. o. z. o závdavku a že se na tuto kaucí nevztahují ani ustanovení patentu o lichvě ani předpis § 1371 o. o. z., dle něhož při smlouvě zástavní a zápůjčce se nepřipouští úmluva, že po splatnosti pohledávky zástava má propadnouti, a rovněž že tu neplatí ustanovení §§ 912 a 1336 o. o. z. o peněžitých obnosech, kteréž teprve, když smlouva částečně byla porušena, jako trest se mají složit. O vrácení takových kaucí a vadií bylo ustanoveno, že v případech, kde strany nemohou předložit doklady o jich složení, totiž pokladní stvrzenku složní nebo přepis stvrzenky hlavní pokladny fondu pro umořování státních dluhů, kauce nebo vadium smí se vydati teprve po provedené amortisaci ztracených dokladů nebo po předložení soudního prohlášení o tom (vyn.

min. fin. ze dne 12. září 1856 č. 19.857—639, věst. min. fin. z r. 1856 č. 47).

2. Pokud jde o vadium při ofertních řízeních o prodejích nebo dodávkách vojenskému eráru, obsahuje předpis o opatrování c. k. vojska vydaný oběž. nař. min. války č. 2744 z r. 1884 tato ustanovení:

a) Trh smluvní (dodávka): Vyhláška o zajišťovacím řízení před trhem smluvním předcházejícím má obsahovati pojištění, které se pro nabídky žádá (výšku vadia § 282). Nabídky (písemné oferty) musí býti složením určitého peněžitého obnosu nebo přiměřené ceny peněžní zabezpečeny. Obnos nebo cena peněžítá pod tímto titulem složená sluje závdavek nebo vadium. Vadium může býti složeno tímž způsobem jako kauce a obnáší pět procent ceny veškerého plnění dle nabízeného obnosu vypočtené. Jakmile pak nabídka byla přijata, budiž vadium doplněno na kauci t. j. na 10 procent ceny dle nabízeného obnosu. Kauce slouží pak jako zástava zejména k tomu, aby eráru pro případ, že by podnikatel převzatý závazek nesplnil, poskytnut byl prostředek k dosažení náhrady škody. Nejvíce podávající vyrozumí se o konečném přijetí neb odmítnutí nabídky teprve tenkrát, když o výsledku řízení bylo rozhodnuto; až do té doby zůstanou vadia v pokladně příslušného ústavu a vedou se v evidenci jako deposita. Oferentům, kteří dle průběhu řízení patrně nejsou vydražiteli, vydají se vadia hned po skončeném jednání.

b) Smluvní zajištění mletí a šrotování erárního obilí a mzdy za mlýnské pvozy podnikateli: Vlastníci mlýnů jsou od vadia a kauce osvobozeni, ač-li jich majetkové poměry poskytují dostatečnou záruku, že smlouvu řádně splní; na pachtýře mlýnů se však toto osvobození nevztahuje. Po složení vadia a kauce platí shora uvedená ustanovení.

c) Smluvní zajištění výroby chleba z erární mouky. Vyhláška má obsahovati též výši vadia a nabídka, jež vadiem má býti pojištěna, zníti má na náhradu za metrický cent zpracované mouky.

d) Pacht, nájem: O tom, jakým způsobem se vypočte vadium pro nájemní smlouvu potřebné a o doplnění jeho na plnou kauci, jakož i o způsobu složení vadia a kauce obsahuje bližší ustanovení bod XVIII. podmínek; vadium může záležeti v týchž cenných předmětech jako kauce. Oferentům, kteří nejsou vydražiteli, vrátí se po skončeném řízení vadium na potvrzení; naproti tomu vydražitelé mají vadium nejdéle do 14 dnů od doby, kdy byli úředně vyrozuměni o přijetí své nabídky, doplniti na plnou kauci t. j. 10 procent hodnoty plnění vypočtené dle ceny nabízené.

Vady dobytka.

I. Dle staršího římského práva neručil prodáváč za povahu tržové věci (kromě *actio de modo agri*). Teprve ediktem aedilů kurulských bylo ohledně prodeje otroků a pak i dobytka na trhu nařízeno, že prodáváč jest povinen oznámiti kupci vady tržové věci, jež nejsou ihned patrný, jsou-li užívání jejímu na újmu (*Qui jumenta vendunt palam recte dicunt, quid morbi atd. sit.*).

II. Ob. obč. zák. upravil zevrubněji ručení za vady dobytka a to vzhledem k té okolnosti, že v obchodu s dobytkem bývají zhusta i velice zkušené kupce snadno oklamáni, poněvadž dobytek bývá stížen vadou, chorobou nebo nemocí, kteréž kupec hned při odevzdání resp. přijetí jeho zpozorovati nemůže a které teprve po delším pozorování nebo při užívání